

Alsof ze zelf zwanger waren, zo intens beleefden schrijfster Carry Slee en actrice Gerda Havertong hun aanstaande omaschap. Ze schreven er allebei een boek over. In Margriet vertellen ze in een vrolijk gesprek in acht bedrijven over omagektes, oma-hormonen, omazorgen en oma-emoaties.

Carry: 'Als je dochter zwanger is, ben je het zelf ook een beetje'

Gerda: 'Ik ging zelfs mee naar yoga'

Het kleurrijk ingerichte huis van Carry Slee en haar levenspartner Elles staat vandaag vol bloemen. Trots wijst Carry ons op een deftig doosje met goudglimmende inhoud. Ze is een paar dagen geleden geridderd door de koningin. "Officier in de Orde van Oranje-Nassau," zegt Elles trots. "Een erg hoog lintje!" Carry is dit jaar twintig jaar schrijfster. In die tijd schreef ze ruim tachtig boeken, gemiddeld vier per jaar. "Ik ben laat begonnen met schrijven, ik heb haast om alles in te halen," zegt Carry.

Gerda Havertong, al 25 jaar het boegbeeld van *Sesamstraat*, is ook geridderd door de koningin. "Ik schaam me om het te zeggen, maar ik ben al drie keer vergeten het lintje op te doen bij een bezoek aan de majesteit. Ik denk toch dat ze 's avonds haar lijstje nakijkt en denkt: tut, tut, die Gerda heeft haar lintje weer thuis gelaten!" Ze schatert hartelijk.

Beiden zijn niet meer weg te denken uit de Nederlandse huiskamers. Na het 'welterusten' van de vertrouwde Gerda of Peetje van *Sesamstraat* volgt in talloze Nederlandse gezinnen aan het bed nog een hoofdstuk uit een van de boeken van Carry Slee. Toch hebben de leukste actrice en de populairste kinderboekenschrijfster van Nederland elkaar nog nooit ontmoet. Tot vandaag. ►

1e bedrijf

Waarin de oma's onthullen hoe ze het te horen kregen

Carry: “We zaten met zijn vieren in de auto op weg naar een expositie. Elles reed en ik kreeg een doosje *Merci*-chocolaatjes van onze dochter Masja. ‘Gewoon, omdat we mee mogen rijden,’ zei ze. Ik dacht: wat is dit nou voor gek? Gaan we beleefd doen of zo? ‘Moet je geen chocolaatje?’ vroeg ze, ‘maak nou maar open, want ik wil er zelf wel een.’ Toen zag ik het pas: tussen de reepjes chocola lag de predictortest. Ineens werd alles anders.”

Gerda: “Dat kan toch geen toeval zijn? Moet je horen. Mijn dochter belt me op en vraagt: ‘Wil je wat met je kind doen vanavond?’ Ik had het druk, maar ze hield aan. Bij het toetje in het restaurant kreeg ik die avond een rechthoekig pakje van haar. Het bleek een doosje, met daarin de positieve predictortest. Ik was verbijsterd.”

Carry: “Ik heb hem maanden op de schouw laten staan. Ik dacht: dit is mijn kleinkind!”

Carry: ‘Ik ben een heel gedisciplineerd schrijver, maar voor de baby leverde ik direct een hele werkdag in. ***Dat scheelt een boek per jaar!***’

Gerda: “Ik ook! Maar na een paar maanden is er niks meer van over. Het vergaat.”

Carry: “Ik wist meteen: dit moet een boek worden. Er gebeurde zo veel met me, daar kon ik niet omheen. Ik heb meteen met de zwangerschap van mijn dochter Masja mee geschreven. Ik hoefde op het laatst eigenlijk alleen de bevalling nog maar te beschrijven. Ze was over tijd, daar werd ik ongeduldig van. Schiet nou toch eens op, dat boek moet af. Florian is geboren en het boek is af.”

Gerda: “Zo snel schrijf ik niet, hoor, mijn

kleindochter Maïza is al achttien maanden oud. Ik was overrompeld, ik was zo in de war. Zuléma krijgt een kind! Maar oh, dan word ik oma! Ik schaamde me eigenlijk met terugwerkende kracht voor mijn reactie naar andere vriendinnen die ooit oma zijn geworden, waar ik lauwtjes op heb gereageerd: ‘Leuk voor je!’ Ik had geen idee.”

Carry: “Erg, hè!”

Gerda: “Een paar dagen later kwam ook een ander besef: wat ben ik bevoorrecht! Door mijn werk voor *World Granny* weet ik dat voor sommige oma's in de wereld een nieuw kleinkind betekent: extra zorg. Dat wilde ik combineren in mijn boek.”

2e bedrijf

Vol omahormonen die meedeinen op een ‘eb-vloedgevoel’

Carry: “Mijn omahormonen begonnen al zo'n jaar of tien geleden op te spelen. Ik hoefde maar een klein kind te zien en ik wilde het knuffelen. Ik bleef maar naar ze kijken. Da's echt wat anders dan moederhormonen. Moederschap gaat

over de totale verantwoordelijkheid. Dat kind is helemaal van jou. Dat is iets prachtigs en dat heb ik zelf ook heel intens beleefd.”

Gerda: “Het is een soort eb-vloedgevoel in je buik, diep van binnen.”

Carry: “Omahormonen moeten het spel van afstand en nabijheid regelen. Daar gaat het voor mij over. Het kind is niet van jou, maar het voelt soms wel zo. Soms moet je weer een stapje terug.”

Gerda: “Die winkel met die babykleertjes was er al de hele tijd. Nooit gezien. Maar

nu moest ik daar naar binnen.”

Carry: “Och ja, zo'n klein gietertje, een kinderfietsje... Ik wilde ook meteen alles regelen voor mijn dochter. ‘Bel je met je mobiel op de fiets? In Amsterdam? Meid, je bent zwánger!’ Ik had haar het liefst negen maanden vastgebonden op een stoel.”

Gerda: “Zuléma zag er prachtig uit met die buik. En dan liep ze op heel hoge hakken! ‘Meisje, doe het niet,’ zei ik dan, ‘als je toch zwikt!’”

Carry: “Je bent eigenlijk zelf een beetje zwanger. Maar het is tegelijk het moment dat je vertrouwen wilt geven aan je kind. ‘Je kúnt het, je wordt moeder. Doe het op jouw manier.’”

Gerda: “Maar die bevalling, die had ik wel graag van haar overgenomen. Dat ging me door merg en been. Ik zit hier maar te wapperen met mijn waaier, dacht ik. Ik voelde heel diep: dit is het vervolg van het leven. Mijn dochter is uit mij gekomen, nu krijgt mijn dochter een kind.”

Carry: “Dat ik er zo in zou duiken had ik niet durven denken. Mensen zeggen: ‘Oma worden is het mooiste wat er is.’ Maar het echt meemaken is toch weer anders.”

Gerda: “Opeens wilde ik alles weten van andere oma's. Hoe nerveus waren zij?”

Carry: “Ik had eigenlijk het hele huis willen verbouwen. Die badkamer moest eruit, de zolder moest verbouwd, de vijver moest gedempt.”

Gerda: “Ik holde van boven naar beneden

met emmertjes en strijkbouten. Ik wilde alles goed doen.”

Carry: “Ik ging ineens laken- en strijk- tje gestreken! Nooit. Je doet echt gekke dingen. Ik zei meteen de eerste dag: we gaan een dag voor je kind zorgen. Voor mij betekent dat nogal wat, want ik ben een heel gedisciplineerde schrijver. Niemand komt erin als ik schrijf. Ik leverde in een paar seconden zomaar een hele werkdag van tweeduizend woorden in. Dat scheelt een boek per jaar!”

Gerda: “Dat herken ik. Ik heb een vrij druk leven met optredens en opnames, maar na zo'n mededeling kantelt alles in een paar seconden: ik was er meteen klaar voor.”

Carry: “Ik zeg: omahormonen!”

3e bedrijf

Over partners en schoonzonen die moeten afzien

Carry: “Ik heb altijd de moederrol gehad bij allebei mijn dochters. Elles kon niet wachten tot ze konden lopen en praten. Ze heeft in de afgelopen maanden geregeld verzucht: ‘Ga lekker zelf die blijde doos bij *Prénatal* halen. Het lijkt wel of jij moet bevallen.’”

Gerda: “Ik ging mee naar yoga, naar een demonstratie van onderwater bevallen – hoe verzinnen ze het? – ja, zelfs naar de babybeurs. Roelof, mijn man, zei geregeld: ‘Ga eens op de grond zitten, Gerda.

Gerda: ‘Ik ging mee naar yoga, naar een demonstratie onder water bevallen, de babybeurs. ***Mijn man zei geregeld: Kom even tot jezelf!***’

Kom tot jezelf!’”

Carry: “En je gaat toch opnieuw naar je schoonzoon kijken. Ben jij wel lief genoeg voor MIJN kind? Onaardig gezegd denk je: hij snapt het toch niet echt.”

Gerda: “Mijn schoonzoon waagde het eens het kind in de buik van Zuléma een parasiet te noemen. Ik ontplofte zowat. Dat is echt een groot conflict geweest.”

Carry: “Oma's weten gewoon meer, daar moet je gebruik van maken en daar is niks mis mee. Het is een logische cultuur!”

4e bedrijf

Met herinneringen aan hun eigen zwangerschappen

Gerda: “Ik moest vooral denken aan mijn zwangerschap van het zusje van Zuléma. Na zeven maanden werd die zwangerschap afgebroken. Ik had haar al die tijd maar één keer echt gevoeld. Daar ben ik lang kapot van geweest. Ik heb een half jaar verdoofd rondgelopen. De trouwerij van mijn zus, de vijfde verjaardag van Zuléma... alles uit die periode is aan me voorbijgegaan. Ik was op van de zenuwen toen Zuléma zwanger was, maar wilde niets laten merken.”

Carry: “Ik heb juist mooie herinneringen aan mijn eigen zwangerschap. Ik had elke dag zin in patat met en een hazelnoottaartje toe. De zwangerschap van Masja was een contrast met de mijne: ze was misselijk, moe, depressief. ‘Mam,’ zei ze, ‘ik ben mezelf kwijt.’ Ik dacht: is

dit kindje wel goed? Bij de echo bleek er een cyste in zijn hoofdje te zitten. Dan denk je in al je bezorgdheid: zie je wel!”

5e bedrijf

Met de conclusie dat oma's lang moeten leven

Carry: “Als je zelf oma wordt, denk je eerst aan je eigen oma. Mijn oma was een rots in de branding in ons gezin. Mijn moeder was altijd ziek. Ze was depressief, soms manisch. Als mijn oma er was, had ik het vertrouwen dat de dag goed ging. Ze was een zuinige, maar vrolijke oma die altijd haar handen liet wapperen in ons huis. In de tijd van haar ‘overstapje’ met de bus, deed ze de vaat en ruimte ze op. Ze is 96 geworden, gelukkig.”

Gerda: “Ik ga ook voor minstens negentig jaar.”

Carry: “Dat is een afspraak: ik ook!”

Gerda: “Het woord ‘oma’ associeer ik met oud zijn. En wijs zijn.”

Carry: “En doodgaan! Oma's gaan altijd dood. Ik had dat besef ook direct na de bevalling van mijn kleinkind. Nu mag ik niet dood. Ik moet lang leven voor dat kleine mannetje.”

Gerda: “Mijn oma van vaderskant woonde bij ons thuis en die was streng. Zorgzaam, maar streng. Dan zei ze: ‘Gerda, doe niet zo ‘grootmenschtig’.” Ze vond me brutaal. Maar ze was ook een echte verteller. Daar op plantage Brunswijk in Suriname is mijn grote lief- ▶

de voor verhalen begonnen.”

Carry: “Wat mooi.”

Gerda: “Mijn andere oma was vooral grappig. Zeven kinderen had ze, van drie mannen.”

Carry: “Jeetje Mina!”

Gerda: “De route van school naar huis ging via deze oma. Ze had altijd een kommetje cacao met een gekruld boomblaadje voor ons. Dat gaf een speciaal smaakje aan de chocolademelk. Ik krijg er weer trek in als ik het vertel.”

Carry: ‘Elles verzuchtte vaak: *‘Het lijkt wel of jij moet bevallen’*’

Carry: “Laatst had ik Florian op schoot en zong ik spontaan: ‘Hij is mijn kleine hompelestrompeltje.’ Dat woord, uit een van de liedjes van mijn oma, schoot spontaan mijn hoofd in. Ik heb er nooit meer aan gedacht, maar het zat nog er-gens.”

6e bedrijf

Over het verschil tussen oma vóór en oma na de bevalling

Carry: “Tijdens de zwangerschap van Masja waren wij haar steun en toeverlaat. Dat gaf het gevoel dat we sámen een kindje kregen. Maar we hadden zo’n ontzettend saai omaboek waarin alle do’s en don’ts stonden. Naam bedenken voor je kleinkind? Fout! Spontaan iets kopen voor je kleinkind? Fout! Tips geven voor de opvoeding? Fout! Ik vond het een rotboek, want het legde de vinger op mijn zere plek.”

Gerda: “‘Hai mam, wil je ons niet meer bestoken met allerlei namen,’ mailde mijn dochter toen ik haar weer een leuke naam aan de hand had gedaan. ‘We zijn al voorzien.’ Ik ben trouwens blij met de naam die ze hebben gekozen: Maïza. Het is afgeleid van Mamaisa (‘moeder aarde’) uit een prachtig lied van Armand Baag, dat ik op veel podia heb gezongen.”

Carry: “Toen Masja uit het ziekenhuis thuiskwam, werd alles meteen anders. Je wordt weer even op je plek gezet.

Natuurlijk: het is hun gezin, hun kind, hun opvoeding. Dat moet je respecteren. Maar gemakkelijk is dat niet.”

Gerda: “Mijn boek eindigt met het babyfeestje van Maïza. Daarna kreeg ik het gevoel: jeetje, ik moet weg. Je voelt dat je een plek te lang bezet houdt.

Carry: “Dat is een harde wet van de natuur. Het wordt je niet met zoveel woor-

den gezegd, maar het is wel de bedoeling dat je een flinke stap opzij maakt. Ik vond dat een abrupte overgang.”

Gerda: “De boodschap is duidelijk: *please move and give us space!*”

7e bedrijf

Over de gedroomde oma

Carry: “Ik word in elk geval geen strenge oma. Ouders van tegenwoordig zijn vaak zo netjes. Dan denk ik: dan maar hier met je knieën in de modder.”

Gerda: “Ik denk dat ik een consequente oma ben, die een beetje mee opvoedt.”

Carry: “Ik hoop vooral dat ik een oma word die Florian kan laten zien dat het leven ook leuk en mooi is. De oma van de zonnige kant van het leven.”

Gerda: “Ik zou willen dat ik een oma word met wie Maïza graag dingen bespreekt.”

Carry: “Ja, dingen die ze niet met hun ouders durven te bespreken. Dan heb je het goed gedaan, als oma.”

8e bedrijf

Met een wijze les voor alle aanstaande oma’s

Carry: “Zoek de balans tussen afstand en nabijheid.”

Gerda: “Je dochter bepaalt de grens, niet jij!”

Masja (29) over oma Carry (61):

“Carry en Elles zijn geweldige oma’s. Carry is een echt baby-mens. Ze heeft Florian altijd als eerste in haar armen. Elles moet hem echt van haar los peuten. Toen ik het boek las, zag ik pas hoe groot het voor Carry is om oma te worden en te zijn. Zo schattig om te lezen hoe bezorgd ze om mij zijn geweest. Het was geen gemakkelijke zwangerschap, maar ik heb weinig van hun zorgen gemerkt. Ze hebben zich dus goed ingehouden. Intussen heb ik wel antislipsokjes gekocht voor op de gladde trap, hoor. Handige omatip. Het is ook een ontroerend boek geworden. Er zijn hier wel wat traantjes gevallen. Ook van het lachen, trouwens. Ik ben inmiddels wel gewend om in de zijlijn een rol te spelen in haar boeken, al is dit boek wel heel biografisch. Straks zal Florian haar ook weer inspiratie geven voor nieuwe verhalen. Alleen al van dat idee word ik ontzettend blij.”

Zuléma (32) over oma Gerda (63):

“Als oma zingt, begint Maïza meteen te dansen. Als oma verhaaltjes uit haar hoofd vertelt, hangt ze aan haar lippen. We wonen een uur rijden van elkaar vandaan, maar we skypen bijna dagelijks. De uitvinding van de eeuw voor oma’s op afstand. Het is zo grappig en vertrouwd om mijn moeder als oma mee te maken. Ze was er echt helemaal klaar voor, het is een rol die haar past. Had Gerda zorgen tijdens mijn zwangerschap? Niks van gemerkt! Wel heeft ze geprobeerd na de bevalling allerlei Surinaamse rituelen met kruidenbaden – Faya Watri – op me los te laten. Ik heb het een beetje toegelaten, maar ik ga daarin toch mijn eigen weg. Maïza gaat graag een paar dagen naar oma: daar mag alles wat thuis niet mag. Dat hoort bij lieve oma’s.”

Mam, je wordt oma! van Carry Slee, FMB Uitgevers € 13,95.

Ik word oma van Gerda Havertong, Uitgeverij Thomas Rap € 14,90. ■